TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. gruodžio 1 d.*

Byloje C-145/10

dėl *Handelsgericht Wien* (Austrija) 2010 m. kovo 8 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. kovo 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Eva-Maria Painer

prieš

Standard VerlagsGmbH,

Axel Springer AG,

Süddeutsche Zeitung GmbH,

Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG,

Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG

* Proceso kalba: vokiečių.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai J. Malenovský (pranešėjas), E. Juhász, G. Arestis ir T. von Danwitz,

generalinė advokatė V. Trstenjak,
kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— E. M. Painer, atstovaujamos advokato G. Zanger,

— *Standard VerlagsGmbH*, atstovaujamos advokatės M. Windhager,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos N. Díaz Abad,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* M. Russo,

— Europos Komisijos, atstovaujamos S. Grünheid,

susipažinęs su 2011 m. balandžio 12 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 6 straipsnio 1 punkto ir 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230) 5 straipsnio 3 dalies d ir e punktų bei 5 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp nepriklausomos fotografės E. M. Painer ir penkių spaudos bendrovių, t. y. *Standard VerlagsGmbH* (toliau – *Stan-*

dard), *Axel Springer AG* (toliau – *Axel Springer*), *Süddeutsche Zeitung GmbH*, *Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG* ir *Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG* dėl to, kad pastarosios naudojo Nataschos K. nuotraukas.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

3 1994 m. balandžio 15 d. Marakešo susitarimo, įsteigiančio Pasaulio prekybos organizaciją, 1 C priede esantis Susitarimas dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, Europos bendrijos vardu buvo patvirtintas 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1).

4 Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, 9 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės laikosi Berno konvencijos [dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos (1971 m. liepos 24 d. Paryžiaus aktas), 1979 m. rugsėjo 28 d. išdėstyta nauja redakcija (toliau – Berno konvencija)], 1–21 straipsnių ir jos priedo. Tačiau valstybės narės pa-

gal šią Sutartį neturi teisių nei įsipareigojimų tų teisių, kurias suteikia tos konvencijos 6bis straipsnis arba iš kurio tos teisės kyla, atžvilgiu.“

5 Pagal Berno konvencijos 2 straipsnio pirmą pastraipą:

„Sąvoka „literatūros ir meno kūriniai“ apima kiekvieną literatūros, mokslo ir meno kūrinį, koks bebūtų jo išraiškos būdas ar forma: knygas, brošiūras ir kitus literatūros kūrinius; paskaitas, kalbas, pamokslus ir kitus tokios rūšies kūrinius; dramos ir dramos-muzikos kūrinius; choreografijos kūrinius ir pantomimas; muzikos kūrinius su tekstu ar be teksto; kinematografijos kūrinius, kuriems prilyginami analogiškais kinematografijai būdais gauti kūriniai; piešimo, tapybos, architektūros, skulptūros, graviravimo ir litografijos kūrinius; fotografijos kūrinius, kuriems prilyginami analogiškais fotografijai būdais gauti kūriniai; taikomosios dailės kūrinius; iliustracijas, žemėlapius, planus, eskizus ir plastikos kūrinius, susijusius su geografija, topografija, architektūra ar mokslu.“

6 Berno konvencijos 10 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:

„Leidžiama cituoti kūrinį, kuris iki šio laiko teisėtai jau tapo prieinamas visuomenei, su sąlyga, kad toks citavimas būtų suderinamas su gerais papročiais ir jo mastas pateisintų tikslą įskaitant ir spaudos apžvalgos forma pateikiamas laikraščių bei žurnalų straipsnių citatas.“

7 Pagal Berno konvencijos 12 straipsnį:

„Literatūros ir meno kūrinių autoriai turi išimtinę teisę leisti adaptuoti, aranžuoti ir kitaip perdirbti savo kūrinius.“

8 Pagal Berno konvencijos 37 straipsnio pirmos pastraipos c punktą:

„Jei yra skirtingų nuomonių dėl įvairių tekstų aiškinimo, pirmenybė teikiama tekstui prancūzų kalba.“

9 Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija (PINO) 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje priėmė PINO atlikimų ir fonogramų sutartį bei PINO autorių teisių sutartį. Šios dvi sutartys Europos bendrijos vardu buvo patvirtintos 2000 m. kovo 16 d. Tarybos sprendimu 2000/278/EB (OL L 89, p. 6; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 33 t., p. 208).

10 PINO autorių teisių sutarties 1 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad susitariančiosios šalys įsipareigoja laikytis Berno konvencijos 1–21 straipsnių ir jos priedo reikalavimų.

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 44/2001

11 Reglamento Nr. 44/2001 11, 12 ir 15 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

„11) Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pa-

grindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. <...>

12) Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.

<...>

15) Siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai. <...>“

12 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnio 1 dalį:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

13 Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

14 To paties reglamento 6 straipsnio, esančio II skyriaus 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“, 1 punkte numatyta:

„Valstybėje narėje gyvenančiam asmeniui byla taip pat gali būti iškelta:

1) kai minėtas asmuo yra vienas iš atsakovų, teismuose pagal bet kurio iš jų nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu reikalavimai yra taip glaudžiai susiję, kad yra tikslinga juos nagrinėti ir spręsti visus iš karto, siekiant išvengti atskirų teismo procesų metu priimtų sprendimų nesuderinamumo.“

Direktyva 93/98/EEB

15 1993 m. spalio 29 d. Tarybos direktyvos 93/98/EEB dėl autorių ir gretutinių teisių apsaugos terminų suderinimo (OL L 290, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 141) 17 konstatuojamoje dalyje skelbiama:

„<...>fotografijų apsaugai taikomos sąlygos valstybėse narėse yra skirtingos; <...> siekiant pakankamai suderinti apsaugos terminus, taikomus fotografijos kūriniams, ypač tiems, kurie dėl meninių ar profesionalių ypatybių yra svarbūs vidaus rinkoje, būtina apibrėžti šioje direktyvoje reikalaujamo originalumo sąvoką; <...> pagal Berno konvenciją fotografijos kūrinys laikomas originaliu, jeigu jis yra paties autoriaus intelektinės kūrybos rezultatas, atspindintis jo asmenybę, ir jokie kiti kriterijai, tokie kaip

vertingumas ar paskirtis, nėra taikytini; <...> kitų fotografijų apsaugą turėtų nustatyti nacionaliniai teisės aktai.“

16 Šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad literatūros ar meno kūrinio autoriaus teisės, remiantis Berno konvencijos 2 straipsniu, galioja visą autoriaus gyvenimą ir 70 metų po jo mirties.

17 Šios direktyvos 6 straipsnyje numatyta:

„Fotografijoms, kurios yra paties autoriaus intelektinės kūrybos išraiška ir dėl to laikomos originaliomis, taikoma 1 straipsnyje numatyta apsauga. Jokie kiti kriterijai nėra svarbūs sprendžiant, ar fotografija turi būti saugoma. Valstybės narės gali numatyti ir kitokių fotografijų apsaugą.“

18 Direktyva 93/98 buvo panaikinta 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/116/EB dėl autorių ir tam tikrų gretutinių teisių apsaugos terminų (OL L 372, p. 12), kuria ji buvo kodifikuota, ir joje iš esmės įtvirtintos tos pačios nuostatos. Direktyva 2006/116 įsigaliojo 2007 m. sausio 16 d.

19 Vis dėlto, atsižvelgiant į faktinių aplinkybių datą, pagrindinei bylai taikoma Direktyva 93/98.

Direktyva 2001/29

20 Direktyvos 2001/29 6, 9, 21, 31, 32 ir 44 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„6) Nederinamas Bendrijos lygmeniu, nacionalinių teisės aktų kūrimas, kuris jau pradėtas daugelyje valstybių narių siekiant reaguoti į technologijų iššūkius, leistų atsirasti pastebimiems apsaugos skirtumams ir kartu intelektinę nuosavybę apimančių ar ja grindžiamų paslaugų ir produktų laisvo judėjimo apribojimams, dėl kurių suirtų vidaus rinka ir teisės aktų darna. Tokių teisės aktų skirtumų ir neaiškumų poveikis taptų dar didesnis toliau kuriant informacinę visuomenę, kurioje jau dabar labai padidėjo neapribotas tarpvalstybinis intelektinės nuosavybės naudojimas. Ši tendencija išliks ir turėtų vis labiau įsitvirtinti. Pastebimi teisinės apsaugos skirtumai ir neaiškumai gali trukdyti naujų produktų ir paslaugų, susijusių su autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis, masto ekonomijai.

<...>

9) Kiekvienas autorių teisių ir gretutinių teisių derinimas turi būti grindžiamas aukšto lygio apsauga, nes tokios teisės yra labai svarbios intelektinei kūrybai. Jų apsauga padeda užtikrinti kūrybingumo palaikymą ir plėtojimą autorių, atlikėjų, prodiuserių, vartotojų, kultūros, pramonės ir apskritai visuomenės labui. Dėl to intelektinė nuosavybė yra pripažinta sudedamąja nuosavybės dalimi.

<...>

21) Ši direktyva turėtų apibrėžti veiksmus, kuriems taikoma atgaminimo teisė, atsižvelgiant į skirtingus naudos gavėjus. Tai turėtų būti padaryta vadovaujantis Bendrijos *acquis communautaire*. Reikia plataus šių veiksmų apibrėžimo, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas teisinis aiškumas.

<...>

31) Turi būti išlaikyta derama pusiausvyra tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų teisių ir interesų, taip pat tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų ir saugomų objektų naudotojų. <...>

32) Ši direktyva nustato išsamų atgaminimo teisės ir viešo paskelbimo teisės išimčių ir apribojimų sąrašą. Kai kurios išimtys arba apribojimai prireikus taikomi tik atgaminimo teisei. Šiame sąraše deramai atsižvelgiama į skirtingas valstybių narių teisės tradicijas ir kartu siekiama užtikrinti veikiančią vidaus rinką. Valstybės narės turėtų laikytis nuoseklaus šių išimčių ir apribojimų taikymo, kuris bus įvertintas ateityje apžvelgiant įstatymų įgyvendinimą.

<...>

44) Taikant šioje direktyvoje nustatytas išimtis ir apribojimus, jie turėtų būti įgyvendinami atsižvelgiant į tarptautinius įsipareigojimus. Tokios išimtys ir apribojimai negali būti taikomi pažeidžiant teisėtus teisių turėtojo interesus arba prieštaraujant įprastam jo kūrinio ar kito objekto naudojimui. Valstybių narių nustatytos

tokių išimčių ar apribojimų nuostatos pirmiausia turėtų deramai atspindėti padidėjusį ekonominį poveikį, kurį tokios išimtys ar apribojimai gali turėti naujos elektroninės terpės kontekste. Dėl to, atsiradus naujiems saugomų kūrinių ir kitų objektų naudojimo būdams, tam tikrų išimčių ar apribojimų taikymo sritį gali tekti netgi dar labiau riboti."

21 Šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje skelbiama:

„Ši direktyva reglamentuoja teisinę autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą vidaus rinkos sistemoje, ypač atsižvelgiant į informacinę visuomenę."

22 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje, reglamentuojančiame atgaminimo teisę, numatyta:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

a) autoriams – savo kūrinius;

<...>"

23 Pagal tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį:

„Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį savo kūrinių viešą skelbimą laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis, įskaitant savo kūrinių padarymą viešai prieinamais tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.“

24 Direktyvos 2001/29 5 straipsnio „Išimtys ir apribojimai“ 3 dalies d ir e punktuose skelbiama:

„Valstybės narės 2 ir 3 straipsniuose nustatytoms teisėms gali nustatyti išimtis arba apribojimus šiais atvejais, kai:

<...>

d) cituojama kritikos ar apžvalgos tikslais, jeigu šios citatos susijusios su kūriniu ar kitu objektu, kuris jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamu, ir jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą, išskyrus atvejus, kai to padaryti neįmanoma, ir jeigu toks naudojimas atitinka sąžiningumo praktiką ir yra tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui;

e) naudojama visuomenės saugumo tikslais arba siekiant užtikrinti tinkamą administracijos, parlamento ar teismo procesinių veiksmų atlikimą ar pranešimą apie juos;

<...>“

25 Šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalyje numatyta:

„Šio straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse nustatytos išimtys ir apribojimai taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastiniam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų teisių turėtojų interesų.“

Nacionalinė teisė

26 Minėtos Direktyvos 2001/29 nuostatos į Austrijos teisės sistemą buvo perkeltos Federaciniu įstatymu dėl literatūros ir meno kūrinių autorių ir gretutinių teisių (*Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte,* toliau – *Urheberrechtsgesetz* (Autorių teisių įstatymas)).

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

27 E. M. Painer daugelį metų yra laisvai samdoma fotografė ir fotografuoja, be kita ko, vaikus pradinėse mokyklose ir vaikų darželiuose. Vykdydama šią veiklą ji padarė kelias Nataschos K. nuotraukas, sukūrė foną, nustatė padėtį ir veido išraišką, išryškino ir pagamino šias nuotraukas (toliau – ginčijamos nuotraukos).

28 Jau daugiau kaip 17 metų E. M. Painer ant pagamintų nuotraukų nurodo savo vardą. Šis ženklinimo būdas ilgainiui kito, ant dekoratyvinių rėmų bei pasportų buvo naudojami lipdukai ir (arba) įspaudai. Bet kuriuo atveju iš ženklinimo buvo galima nustatyti ieškovės vardą ir verslo adresą.

29 E. M. Painer savo pagamintas nuotraukas pardavė, tačiau nesuteikė tretiesiems asmenims teisių į šias nuotraukas ir nedavė sutikimo jas skelbti. Taigi jos nustatytą nuotraukų pardavimo kainą sudarė vien atlygis už jų pagaminimą.

30 Po to, kai 1998 m. buvo pagrobta dešimtmetė Natascha K., kompetentingos saugumo institucijos paskelbė paiešką, kuriai buvo panaudotos ginčijamos nuotraukos.

31 Atsakovės pagrindinėje byloje – laikraščių ir žurnalų leidyklos. Tik *Standard* turi savo buveinę Vienoje (Austrija). Kitos atsakovės pagrindinėje byloje turi savo buveines Vokietijoje.

32 *Standard* leidžia dienraštį *Der Standard*, kuris platinamas Austrijoje. *Süddeutsche Zeitung GmbH* leidžia dienraštį *Süddeutsche Zeitung*, kuris platinamas Austrijoje ir Vokietijoje. *Spiegei-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG* leidžia Vokietijoje savaitraštį *Der Spiegel*, kuris platinamas ir Austrijoje. *Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG* leidžia dienraštį *Express*, kuris platinamas tik Vokietijoje. *Axel Springer AG* leidžia dienraštį *Bild*, kurio nacionalinis leidimas nėra platinamas Austrijoje. Tačiau šio dienraščio Miunchenui skirtas leidimas platinamas ir Austrijoje. Be to, *Axel Springer AG* leidžia kitą dienraštį, *Die Welt*, kuris platinamas Austrijoje, ir ji turi savo naujienų svetainę internete.

33 2006 m. Nataschai K. pavyko pabėgti nuo savo pagrobėjo.

34 Po Nataschos K. pabėgimo ir prieš jos pirmą viešą pasirodymą atsakovės pagrindinėje byloje paliko ginčijamas nuotraukas minėtuose žurnaluose ir interneto svetainėse, tačiau nenurodė šių nuotraukų autorės ar kito, ne E. M. Painer, kaip šių nuotraukų autoriaus, vardo.

35 Skyrėsi įvairiuose žurnaluose ir interneto svetainėse paskelbtos pasirinktos ginčijamos nuotraukos ir tekstai prie jų. Atsakovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad ginčijamas nuotraukas jos gavo iš naujienų agentūros, kuri nenurodė E. M. Painer vardo arba kito, ne E. M. Painer, kaip šių nuotraukų autoriaus, vardo.

36 Be to, keliuose iš šių žurnalų buvo paskelbtas fotorobotas, kompiuterine programa apdorojus vieną iš ginčijamų nuotraukų, kuriuo, kadangi nebuvo naujausių Nataschos K. nuotraukų iki jos pirmo viešo pasirodymo, buvo pateiktas spėjamas dabartinis jos atvaizdas (toliau – ginčijamas fotorobotas).

37 2007 m. balandžio 10 d. *Handelsgericht Wien* pateiktu ieškiniu E. M. Painer paprašė pripažinti, kad atsakovės pagrindinėje byloje privalo nedelsiant nutraukti ginčijamų nuotraukų ir ginčijamo fotoroboto atgaminimą ir (arba) platinimą, jei nenurodomas jos, kaip autorės, vardas.

38 Be to, E. M. Painer paprašė įpareigoti atsakoves pagrindinėje byloje pateikti įvykdymo ataskaitą, sumokėti tinkamą atlyginimą ir atlyginti patirtus nuostolius.

39 Kartu E. M. Painer pateikė prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kuris jau buvo išnagrinėtas galutinės instancijos teismui *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis teismas) priėmus 2009 m. rugpjūčio 26 d. sprendimą.

40 Kaip matyti iš nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, *Oberster Gerichtshof*, remdamasis taikytinomis nacionalinės teisės nuostatomis, nusprendė, kad atsakovėms pagrindinėje byloje nebuvo būtinas E. M. Painer leidimas tam, kad būtų galima skelbti ginčijamą fotorobotą.

41 Šio teismo teigimu ginčijama nuotrauka, kuri buvo naudojama kuriant ginčijamą fotorobotą, akivaizdžiai yra autorių teisių saugomas fotografijos darbas. Tačiau ginčijamo fotoroboto sukūrimas ir paskelbimas nėra toks nuotraukos apdorojimas, kuriam reikia gauti E. M. Painer, kaip nuotraukos autorės, sutikimą; tai turi būti vertinama kaip laisvas naudojimasis, kuriam sutikimo nereikia.

42 Nustatant, ar tai buvo apdorojimas, ar laisvas naudojimasis, reikia vertinti naudojamo kūrinio išraiškos formos galimybes. Kuo didesnės išraiškos formos galimybės, tuo mažesnė galimybė vertinti kaip laisvą naudojimąsi. Tokių portretinių nuotraukų, kokia yra ginčijama nuotrauka, kūrėjas turi tik mažas individualios meninės išraiškos galimybes. Todėl ginčijamos nuotraukos autorių teisių apsaugos sritis yra atitinkamai siaura. Be to, naudojant nuotrauką pagamintas ginčijamas fotorobotas pats yra naujas, savarankiškas ir autoriaus teisių saugomas kūrinys.

43 Šiomis aplinkybėmis *Handelsgericht Wien* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Reglamento Nr. 44/2001] 6 straipsnio 1 punktas turi būti aiškinamas taip, kad taikyti šią nuostatą ir todėl sujungti bylas netrukdo tai, jog dėl iš esmės tapačių autorių teisių pažeidimų keliems atsakovams pareikšti ieškiniai yra grindžiami

nacionaliniu požiūriu skirtingais, tačiau turinio atžvilgiu iš esmės identiškais teisiniais pagrindais – kaip tai taikoma visose Europos valstybėse pareiškus reikalavimą nutraukti veiksmus be kaltės ir reikalavimą sumokėti atitinkamą kompensaciją už autorių teisių pažeidimus ir atlyginti žalą už neteisėtą naudojimą?

2. a) Ar Direktyvos 2001/29 <...> 5 straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į tos pačios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinimas taip, kad taikyti šią nuostatą nedraudžia tai, jog spaudoje pasirodęs pranešimas, kuriame cituojamas kūrinys ar kitas saugomas objektas, nėra autorių teisių saugomas literatūros kūrinys?

b) Ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į tos pačios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinimas taip, kad taikyti šią nuostatą nedraudžia tai, jog cituojant kūrinį ar kitą saugomą objektą nėra nurodytas autoriaus ar atlikėjo vardas?

3. a) Ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktas, atsižvelgiant į tos pačios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinimas taip, kad visuomenės saugumo srityje vykdytino baudžiamojo teisingumo interesais šios nuostatos taikymas reikalauja konkretaus, aktualaus ir aiškaus saugumo institucijų kreipimosi paskelbti atvaizdą, t. y. kad atvaizdo paskelbimas turi būti oficialiai inicijuotas siekiant vykdyti paiešką ir kad priešingu atveju tai yra teisės pažeidimas?

b) Jei į šio klausimo [a punktą] būtų atsakyta neigiamai: ar žiniasklaida gali remtis Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktu, net jei be atitinkamo institucijos prašymo dėl paieškos ji savo noru sprendžia, ar skelbti atvaizdą „visuomenės saugumo tikslais“?

c) Jei į šio klausimo [b punktą] būtų atsakyta teigiamai: ar šiuo atveju pakanka, kad vėliau žiniasklaidos priemonės patvirtintų, jog atvaizdo paskelbimas padėjo paieškai, ar kiekvienu atveju būtina pateikti konkretų kreipimąsi dėl paieškos, prašant skaitytojų padėti tiriant nusikalstamą veiką, ir šis tyrimas turi būti tiesiogiai susijęs su nuotraukos paskelbimu?

4. Ar Direktyvos 2001/29 1 straipsnio 1 dalis, taikoma kartu su šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalimi ir Berno konvencijos <...> 12 straipsniu, ypač atsižvelgiant į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos [pasirašytos Romoje 1950 m. lapkričio 4 d.] 1952 m. kovo 20 d. papildomo protokolo 1 straipsnį ir į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnį, turi būti aiškinama taip, kad fotografijos darbams ir (arba) nuotraukoms, ypač portretinėms, suteikiama „silpnesnė“ arba visai nesuteikiama autorių teisių apsauga nuo apdorojimo, nes dėl „realistinio vaizdo“ jų išraiškos formos galimybės yra per mažos?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

44 Savo pastabose atsakovės pagrindinėje byloje įvairiais pagrindais ginčija tuo pačiu metu ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą, ir prejudicinių klausimų priimtinumą.

45 Atsakovės pagrindinėje byloje visų pirma tvirtina, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti atmestas kaip nepriimtinas, nes, viena vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepakankamai paaiškino priežastis, dėl kurių kyla abejonių dėl Sąjungos teisės aiškinimo, ir, antra vertus, šis teismas nenustatė pakankamo ryšio tarp pagrindinėje byloje taikytinų nacionalinės ir Sąjungos teisės nuostatų. Konkrečiai kalbant, šis teismas nenurodė taikytinų nacionalinės teisės normų.

46 Šiuo aspektu iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad siekiant pateikti tokį Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui, būtina, kad jis apibrėžtų pateikiamų klausimų faktines aplinkybes ir pagrindines teisines nuostatas arba bent paaiškintų šiuos klausimus pagrindžiančias faktines prielaidas (žr., be kita ko, 2005 m. vasario 17 d. Sprendimo *Viacom Outdoor*, C-134/03, Rink. p. I-1167, 22 punktą; 2005 m. balandžio 12 d. Sprendimo *Keller*, C-145/03, Rink. p. I-2529, 29 punktą ir 2005 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *ABNA ir kt.*, C-453/03, C-11/04, C-12/04 ir C-194/04, Rink. p. I-10423, 45 punktą).

47 Teisingumo Teismas taip pat pabrėžė nacionalinio teismo nurodomų tikslių priežasčių, dėl kurių šis abejojo dėl Sąjungos teisės aiškinimo ir manė, kad būtina pateikti prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui, svarbą. Dėl šios priežasties Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, jog būtina, kad nacionalinis teismas pateiktų minimalų paaiškinimą dėl prašomų išaiškinti Sąjungos teisės nuostatų pasirinkimo priežasčių ir ryšio, kuris, jo manymu, egzistuoja tarp šių nuostatų ir byloje taikomų nacionalinės teisės aktų (žr., be kita ko, 2003 m. sausio 21 d. Sprendimo *Bacardi-Martini ir Cellier des Dauphins*, C-318/00, Rink. p. I-905, 43 punktą ir minėto Sprendimo *ABNA ir kt.* 46 punktą).

48 Šiuo atveju reikia pažymėti, kad sprendimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą apibrėžia faktinį ir nacionalinį įstatyminį pagrindą, į kurį patenka pateiktas klausimas. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo priežastis, kodėl manė esant būtina Teisingumo Teismui pateikti prejudicinius klausimus, nes jame pateikiamas išsamus pagrindinės bylos šalių priešingų pozicijų aprašymas

tiek, kiek tai susiję su taikytinų nacionalinės teisės nuostatų, kaip jas aiškina *Oberster Gerichtshof* procese dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, suderinamumu su Sąjungos nuostatomis, dėl kurių pateikti minėti klausimai.

49 Remiantis tuo darytina išvada, kad Teisingumo Teismas turi pakankamai informacijos, leidžiančios jam naudingai atsakyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

50 Šiomis aplinkybėmis atsakovių pagrindinėje byloje šiuo aspektu nurodytas prieštaravimas gali būti tik atmestas, todėl panašu, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

51 Antra, atsakovės pagrindinėje byloje mano, kad pirmasis klausimas nepriimtinas todėl, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neturi teisės pateikti Teisingumo Teismui prejudicinio klausimo, susijusio su Reglamento Nr. 44/2001 aiškinimu. Tik teismai, kurių sprendimai pagal nacionalinę teisę nebeskundžiami teismine tvarka, remdamiesi EB 68 straipsnio 1 dalimi gali kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu išaiškinti šį reglamentą. Tačiau šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, kuris yra pirmosios instancijos teismas, priimti sprendimai gali būti skundžiami teismine tvarka.

52 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Reglamentas Nr. 44/2001, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, buvo priimtas remiantis EB 65 straipsniu, kuris yra EB sutarties trečiosios dalies IV antraštinėje dalyje.

53 Žinoma, remiantis EB 68 straipsnio 1 dalimi pirmosios instancijos teismai neturi teisės pateikti prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kai nagrinėjami aktai priimti EB sutarties IV antraštinės dalies srityje.

54 Tačiau prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo pateiktas 2010 m. kovo 22 d., t. y. po Lisabonos sutarties įsigaliojimo. Taigi nuo 2009 m. gruodžio 1 d. (Lisabonos sutarties įsigaliojimo diena) EB 68 straipsnis buvo panaikintas. Nuo tol bendrosios nuostatos, taikytinos prašymams priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį, taikomos prašymams priimti prejudicinius sprendimus dėl aktų, priimtų teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje, išaiškinimo. Dėl šios priežasties SESV 267 straipsnis taip pat taikomas su Reglamentu Nr. 44/2001 susijusiems prašymams.

55 Todėl teismai, kaip antai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, turi teisę pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą dėl Reglamento Nr. 44/2001 aiškinimo.

56 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad pirmasis klausimas turi būti laikomas priimtinu.

57 Trečia, atsakovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad antrojo klausimo a punktas neturi reikšmės, todėl yra nepriimtinas, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nekonstatavo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamų žiniasklaidos publikacijų nesaugo autorių teisė.

58 Tačiau, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytai bendradarbiavimo tarp Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų procedūrai, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgęs į bylos aplinkybes turi įvertinti tai, ar siekiant priimti sprendimą reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, taip pat Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (žr. 2004 m. vasario 5 d. Sprendimo *Schneider*, C-380/01, Rink. p. I-1389, 21 punktą; 2005 m. birželio 30 d. Sprendimo *Längst*, C-165/03, Rink. p. I-5637, 31 punktą ir 2008 m. spalio 16 d. Sprendimo *Kirtruna ir Vigano*, C-313/07, Rink. p. I-7907, 26 punktą).

59 Remiantis tuo darytina išvada, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei yra akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę yra visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, reikalingi tam, kad jis galėtų naudingai atsakyti į pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2006 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Cipolla ir kt.*, C-94/04 ir C-202/04, Rink. p. I-11421, 25 punktą; 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *van der Weerd ir kt.*, C-222/05–C-225/05, Rink. p. I-4233, 22 punktą ir minėto Sprendimo *Kirtruna ir Vigano* 27 punktą).

60 Vien dėl to, kad nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra formalaus konstatavimo, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamos žiniasklaidos publikacijos nėra saugomos autorių teisių, nėra akivaizdu, kad antrojo klausimo a punktas yra hipotetinis arba nesusijęs su ginčo aplinkybėmis ar dalyku.

61 Todėl dėl to, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nekonstatavo, jog pagrindinėje byloje nagrinėjami straipsniai nesaugomi autorių teisių, antrojo klausimo a punktas netampa nepriimtinas.

62 Tokiomis aplinkybėmis antrojo klausimo a punktas turi būti pripažintas priimtinu.

63 Ketvirta, atsakovių teigimu, antrojo klausimo b punktas taip pat nepriimtinas, nes, kadangi atsakymas į šį klausimą išplaukia iš Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto, nelieka pagrindo pagrįstoms abejonėms.

64 Tačiau nacionaliniam teismui nedraudžiama Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą, atsakymas į kurį, atsakovių pagrindinėje byloje nuomone, nekelia jokių pagrįstų abejonių (šiuo klausimu žr. 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *UGT-Rioja ir kt.*, C-428/06–C-434/06, Rink. p. I-6747, 42 ir 43 punktus).

65 Taigi, net darant prielaidą, kad atsakymas į pateiktą klausimą nekelia jokių pagrįstų abejonių, šis klausimas juo labiau netampa nepriimtinas.

66 Šiomis aplinkybėmis antrojo klausimo b punktą reikia pripažinti priimtinu.

67 Penkta, atsakovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad ketvirtasis klausimas yra nepriimtinas, nes pernelyg abstraktus ir neturi jokios reikšmės pagrindinės bylos išsprendimui.

68 Tačiau šis klausimas nepriskirtinas nė vienam iš atvejų, nurodytų šio sprendimo 59 punkte.

69 Nacionalinis teismas iš esmės nori išsiaiškinti, ar *Oberster Gerichtshof* daromas atskyrimas, kaip tai matyti iš šio sprendimo 41 ir 42 punktų, tarp portretinės nuotraukos laisvo naudojimo ir atgaminimo suderinamas su Sąjungos teise. Toks atskyrimas priklauso nuo apsaugos buvimo ir (arba) apimties, suteiktos taikant kriterijus, dėl tokio objekto įtvirtintus Sąjungos teisėje.

70 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo ketvirtasis klausimas neturėtų būti traktuojamas nei kaip nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, nei kaip hipotetinis, nes juo konkrečiai siekiama išsiaiškinti tokios apsaugos buvimą ir (arba) apimtį.

71 Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad ketvirtasis klausimas yra priimtinas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

72 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktas turi būti aiškinamas taip, kad taikyti šią nuostatą trukdo tai, jog dėl iš esmės tapačių autorių teisių pažeidimų keliems atsakovams pareikšti ieškiniai yra grindžiami nacionaliniais teisiniais pagrindais, kurie valstybėse narėse skiriasi.

73 Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkte įtvirtintoje jurisdikcijos taisyklėje numatyta, kad asmeniui byla gali būti iškelta, kai jis yra vienas iš atsakovų, teismuose pagal bet kurio iš jų nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu reikalavimai taip glaudžiai susiję, kad yra tikslinga juos nagrinėti ir spręsti visus iš karto, siekiant išvengti atskirų per teismo procesą priimtų sprendimų nesuderinamumo.

74 Ši speciali taisyklė tiek, kiek ja nukrypstama nuo Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnyje įtvirtinto principo, kad jurisdikcija priklauso atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismui, turi būti aiškinama siaurai, neleidžiant jų aiškinti plačiau nei minėtame reglamente aiškiai įtvirtinti atvejai (žr. 2007 m. spalio 11 d. Sprendimo *Freeport*, C-98/06, Rink. p. I-8319, 35 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

75 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 44/2001 11 konstatuojamosios dalies, jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu ji turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė.

76 Iš Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto formuluotės nematyti, kad ieškinių skirtingiems atsakovams teisinių pagrindų sutapimas yra viena iš sąlygų šiai nuostatai taikyti (minėto Sprendimo *Freeport* 38 punktas).

77 Kalbant apie Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkte numatytos jurisdikcijos taisyklės tikslą, pažymėtina, kad ji, viena vertus, remiantis šio reglamento 12 ir 15 konstatuojamosiomis dalimis, numatyta siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą, maksimaliai sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir išvengti sprendimų, kurie būtų nesuderinami, jei bylos būtų nagrinėjamos atskirai.

78 Kita vertus, ta pati taisyklė vis dėlto neturėtų būti taikoma taip, kad leistų ieškovui pateikti reikalavimą, nukreiptą prieš kelis atsakovus vien dėl to, jog vienam iš jų byla nebūtų iškelta jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės teisme (šiuo klausimu žr. 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Kalfelis*, 189/87, Rink. p. 5565, 8 ir 9 punktus ir 1998 m. spalio 27 d. Sprendimo *Réunion européenne ir kt.*, C-51/97, Rink. p. I-6511, 47 punktą).

79 Šiuo aspektu Teisingumo Teismas nurodė, jog tam, kad būtų galima sprendimus laikyti nesuderinamais, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktą, nepakanka, kad skirtųsi ginčo išsprendimas, bet dar reikia, jog šis skirtumas būtų esant tokiai pačiai faktinei ir teisinei situacijai (žr. minėto Sprendimo *Freeport* 40 punktą).

80 Vertinant, ar tarp skirtingų reikalavimų yra sąsaja, t. y. nesuderinamų sprendimų galimybė, jeigu šie reikalavimai būtų nagrinėjami atskirai, pareikštų ieškinių teisinių pagrindų tapatumas yra tik viena iš reikšmingų aplinkybių (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Freeport* 41 punktą).

81 Taikyti Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktą netrukdo tai, kad skiriasi keliems atsakovams pareikštų reikalavimų teisiniai pagrindai, tačiau tik jei atsakovai galėjo numatyti, kad jiems byla bus iškelta valstybės narės, kurioje yra bent vieno iš jų nuolatinė gyvenamoji vieta, teisme (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Freeport* 47 punktą).

82 Tai dar akivaizdžiau tuo atveju, jei, kaip pagrindinėje byloje, nacionalinės teisės aktai, kuriais grindžiami prieš skirtingus atsakovus pareikšti ieškiniai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, iš esmės sutampa.

83 Be to, nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, privalo nustatyti sąsają tarp skirtingų jam pateiktų reikalavimų, t. y. nesuderinamų sprendimų riziką, jei šie reikalavimai būtų nagrinėjami atskirai. Šiuo aspektu gali būti reikšminga tai, kad atsakovai, kuriuos autorių teisių turėtojas kaltina dėl faktiškai tapačių jo autoriaus teisių pažeidimų, veikė savarankiškai arba ne.

84 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktas aiškintinas taip, kad taikyti šią nuostatą netrukdo tai, jog dėl iš esmės tapačių autorių teisių pažeidimų keliems atsakovams

pareikšti ieškiniai yra grindžiami nacionaliniais teisiniais pagrindais, kurie valstybėse narėse skiriasi. Atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, nacionalinis teismas privalo nustatyti nesuderinamų sprendimų riziką, jei ieškiniai būtų nagrinėjami atskirai.

Dėl ketvirtojo klausimo

85 Ketvirtasis klausimas, kurį reikia traktuoti kaip antrąjį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo buvo pateiktas siekiant įvertinti nuomonės, kad atsakovėms pagrindinėje byloje nebūtinas E. M. Painer sutikimas skelbti ginčijamą fotorobotą, kuris buvo sukurtas naudojant portretinę nuotrauką, nes tokiai nuotraukai suteiktos apsaugos apimtis yra siaura arba jos nėra dėl mažų šios nuotraukos suteikiamų išraiškos formų galimybių, pagrįstumą.

86 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą reikia iš esmės traktuoti kaip siekį išsiaiškinti, ar Direktyvos 93/98 6 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad portretinė nuotrauka pagal šią nuostatą gali būti saugoma autorių teisių, ir, jei taip, ar dėl tariamai labai mažos tokių nuotraukų meninės išraiškos formų galimybės ši apsauga, ypač tiek, kiek tai susiję su Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte numatyta kūrinio atgaminimo tvarka, yra mažesnė nei taikoma kitiems kūriniams, ypač fotografijoms.

87 Kalbant visų pirma apie klausimą, ar realistinėms nuotraukoms, būtent portretinėms, yra taikoma autorių teisių apsauga remiantis Direktyvos 93/98 6 straipsniu, reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas 2009 m. liepos 16 d. Sprendime *Infopaq Interna-*

tional (C-5/08, Rink. p. I-6569, 35 punktas) jau buvo nusprendęs, jog autorių teisės gali būti taikomos tik objektui, pvz., nuotraukai, kuris originalus tiek, kiek yra paties autoriaus intelekto kūrinys.

88 Kaip nurodyta Direktyvos 93/98 17 konstatuojamoje dalyje, kūrinys yra paties autoriaus intelektinės kūrybos rezultatas, jei atspindinti jo asmenybę.

89 Taip yra tuo atveju, jei autorius kurdamas kūrinį galėjo išreikšti savo kūrybinius gebėjimus laisvai ir kūrybingai pasirinkdamas priemones (žr. *a contrario* 2011 m. spalio 4 d. Sprendimo *Football Association Premier League ir kt.*, C-403/08 ir C-429/08, Rink. p. I-9083, 98 punktą).

90 Kalbant apie portretinę nuotrauką, reikia pažymėti, kad autorius įvairiais būdais ir skirtingais jos kūrimo momentais gali laisvai ir kūrybingai pasirinkti kūrybos priemones.

91 Parengiamajame etape autorius gali pasirinkti foną, fotografuojamo asmens laikyseną ar apšvietimą. Darydamas portretinę nuotrauką jis gali pasirinkti nuotraukos formą, fotografavimo kampą ar sukurtą aplinką. Galiausiai apdorodamas nuotrauką autorius gali pasirinkti įvairias norimas technines apdorojimo priemones ar prireikus naudoti kompiuterinę programą.

92 Todėl naudodamas šias įvairias priemones nuotraukos autorius sukurtame kūrinyje gali išreikšti savo „asmeninę idėją“.

93 Todėl, kalbant apie portretinę nuotrauką, autoriaus turimas jo kūrybinių priemonių pasirinkimas nebūtinai yra mažesnis ar neegzistuojantis.

94 Tad atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad portretinė nuotrauka, remiantis Direktyvos 93/98 6 straipsniu, gali būti saugoma autorių teisių su sąlyga, kad tokia nuotrauka yra autoriaus asmenybę atspindintis intelekto kūrinys, sukurtas laisvai ir kūrybingai pasirenkant šios nuotraukos kūrybos priemones, o tai kiekvienu konkrečiu atveju privalo patikrinti nacionalinis teismas.

95 Antra, dėl klausimo, ar tokia apsauga yra mažesnė už taikytiną kitiems kūriniams, būtent fotografijoms, visų pirma reikia pažymėti, kad saugomo kūrinio autorius, remiantis Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktu, turi išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti jo kūrinį visą arba iš dalies.

96 Šiuo aspektu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad šia nuostata suteikiama apsauga turi būti aiškinama plačiai (žr. minėto Sprendimo *Infopaq International* 43 punktą).

97 Be to, reikia konstatuoti, kad jokia Direktyvos 2001/29 ar kitos šioje srityje taikytinos direktyvos nuostata neleidžia teigti, kad tokios apsaugos apimtis turėtų priklausyti nuo galimų meninės kūrybos galimybių skirtumų kuriant įvairių rūšių kūrinius.

98 Todėl, kalbant apie portretinę nuotrauką, pažymėtina, kad Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktu suteikiama apsauga nėra mažesnė už apsaugą, taikytiną kitiems kūriniams, tarp jų ir fotografijoms.

99 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 93/98 6 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad portretinė nuotrauka, remiantis šia nuostata, gali būti saugoma autorių teisių su sąlyga, kad tokia nuotrauka yra autoriaus asmenybę atspindintis intelekto kūrinys, sukurtas laisvai ir kūrybingai pasirenkant šios nuotraukos kūrybos priemones, o tai kiekvienu konkrečiu atveju privalo patikrinti nacionalinis teismas. Nustačius, kad portretinė nuotrauka yra kūrinys, jo apsauga nėra mažesnė už kitiems kūriniams, tarp jų ir fotografijoms, taikomą apsaugą.

Dėl trečiojo klausimo a ir b punktų

100 Trečiojo klausimo a ir b punktais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinimas taip, kad tokioje byloje kaip pagrindinė šios nuostatos taikymas reikalauja konkretaus, aktualaus ir aiškaus saugumo institucijų kreipimosi dėl tyrimo tikslų paskelbti nuotrauką, ir, jei tokios sąlygos nereikalaujama, ar žiniasklaida gali remtis šia nuostata, net jei be atitinkamo institucijų prašymo dėl paieškos savo noru sprendžia, ar skelbti atvaizdą siekiant visuomenės saugumo.

101 Šiuo aspektu reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2001/29 nuostatose nenurodomos aplinkybės, kurioms esant naudojant saugomą kūrinį galima remtis visuomenės saugumo tikslais, todėl valstybės narės, kurios nusprendžia numatyti tokią išimtį, šiuo klausimu turi didelę diskreciją (pagal analogiją žr. 2011 m. birželio 16 d. Sprendimo *Stichting de Thuiskopie*, C-462/09, Rink. p. I-5331, 23 punktą).

102 Iš tiesų tokia diskrecija, viena vertus, atitinka koncepciją, kad kiekviena valstybė narė, atsižvelgusi į savo nacionalinius poreikius, istorinius, ekonominius, teisinius ar socialinius ypatumus, gali geriausiai nustatyti visuomenės saugumo reikalavimus (pagal analogiją žr. 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Michaniki*, C-213/07, Rink. p. I-9999, 56 punktą).

103 Kita vertus, ši diskrecija atitinka Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią, nesant direktyvoje pakankamai konkrečių kriterijų apibrėžiant joje numatytas pareigas, valstybėms narėms savo teritorijoje tenka nustatyti labiausiai tinkamus kriterijus, siekiant užtikrinti šios direktyvos laikymąsi (šiuo klausimu žr. 2003 m. vasario 6 d. Sprendimo *SENA*, C-245/00, Rink. p. I-1251, 34 punktą ir 2003 m. spalio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, C-433/02, Rink. p. I-12191, 19 punktą).

104 Tokiu atveju valstybių narių diskrecija pasinaudoti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punkte numatyta išimtimi turi būti įgyvendama laikantis Sąjungos teisėje nustatytų apribojimų.

105 Šiuo aspektu reikia pažymėti, pirma, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką priimdamos Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo priemones nacionalinės valdžios institucijos privalo naudotis savo diskrecija laikydamosi bendrųjų Sąjungos teisės principų, tarp jų ir proporcingumo principo (žr., be kita ko, 2002 m. birželio 20 d. Sprendimo

Mulligan ir kt., C-313/99, Rink. p. I-5719, 35 ir 36 punktus; 2004 m. kovo 25 d. Sprendimo *Cooperativa Lattepiú ir kt.*, C-231/00, C-303/00 ir C-451/00, Rink. p. I-2869, 57 punktą ir 2006 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Slob*, C-496/04, Rink. p. I-8257, 41 punktą).

106 Vadovaujantis šiuo principu priemonės, kurias gali taikyti valstybės narės, turi būti tinkamos jomis siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršyti to, kas būtina jam pasiekti (2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Arnold André*, C-434/02, Rink. p. I-11825, 45 punktas; 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Swedish Match*, C-210/03, Rink. p. I-11893, 47 punktas ir minėto 2005 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *ABNA ir kt.* 68 punktas).

107 Antra, valstybių narių turima diskrecija neturėtų būti naudojama taip, kad būtų pakenkta pagrindiniam Direktyvos 2001/29 tikslui, nurodytam jos 9 konstatuojamoje dalyje, be kita ko, užtikrinti aukštą autorių apsaugos lygį, o tai yra svarbu intelektinei kūrybai.

108 Trečia, naudojantis minėta diskrecija reikia laikytis Direktyvos 2001/29 4, 6 ir 21 konstatuojamose dalyse numatyto autorių teisinio saugumo reikalavimo tiek, kiek tai susiję su jų kūrinių apsauga. Pagal šį reikalavimą naudojimasis saugomu kūriniu siekiant visuomenės saugumo neturi būti grindžiamas paties kūrinio naudotojo įsikišimu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Infopaq International* 62 punktą).

109 Ketvirta, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktas turi būti aiškinamas siaurai tiek, kiek tai yra toje pačioje direktyvoje numatyto bendro principo, t. y. reikalavimo, kad autorius duotų sutikimą visiems sau-

gomo kūrinio atgaminimo veiksmams atlikti, išimtis (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Kapper*, C-476/01, Rink. p. I-5205, 72 punktas ir 2006 m. spalio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-36/05, Rink. p. I-10313, 31 punktas).

110 Penkta, valstybių narių turimą jurisdikciją riboja Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 5 dalis, pagal kurią šios direktyvos 5 straipsnio 3 dalyje nustatytai išimčiai taikoma triguba sąlyga, t. y. visų pirma ši išimtis taikoma tik tam tikrais specialiais atvejais, antra, ji neturi prieštarauti įprastam kūrinio naudojimui ir galiausiai ji neturi nepagrįstai pažeisti teisėtų autorių teisių turėtojų interesų.

111 Atsižvelgiant į visus šiuos reikalavimus ir paaiškinimus, žiniasklaidos priemonei, kaip antai šiuo atveju spaudos leidyklai, nesuteikta teisė užtikrinti visuomenės saugumą. Tik valstybė, kurios kompetentingos institucijos turi tinkamų priemonių ir suderintas struktūras, gali būti laikoma atsakinga už tokio bendrojo intereso įgyvendinimo užtikrinimą tinkamomis priemonėmis, įskaitant, pvz., skelbimo dėl paieškos išplatinimą.

112 Todėl tokia leidykla neturėtų savo iniciatyva naudoti autorių teisių saugomo kūrinio, remdamasi visuomenės saugomo tikslu.

113 Tačiau, atsižvelgiant į spaudos paskirtį demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje be apribojimų informuoti visuomenę, išskyrus tuos, kurie neišvengiamai būtini, negalima atmesti, kad spaudos leidykla, paskelbusi ieškomo asmens nuotrauką, gali iš dalies prisidėti prie visuomenės saugumo tikslo įgyvendinimo. Tačiau turi būti reikalaujama, kad tokia iniciatyva būtų susijusi su kompetentingų nacionalinių institucijų priimtu sprendimu ar pradėta veikla, viena vertus, siekiant užtikrinti visuomenės

saugumą ir, kita vertus, siekiant išvengti pavojaus, kad būtų veikiama priešingai šių institucijų priimtoms priemonėms. Tačiau konkretus, aktualus ir aiškus saugumo institucijų prašymas dėl tyrimo tikslų paskelbti nuotrauką nėra būtinas.

114 Atsakovių argumentas, kad žiniasklaidos priemonės, vadovaudamosi spaudos laisve, gali remtis Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktu saugumo institucijoms nepaskelbus paieškos, negali lemti kitokios išvados. Kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 163 punkte, šios nuostatos vienintelis tikslas yra užtikrinti visuomenės saugumą, o ne pusiausvyrą tarp intelektinės nuosavybės apsaugos ir spaudos laisvės.

115 Be to, kaip matyti iš 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnio ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnio, spaudos laisvė nėra skirta užtikrinti visuomenės saugumą, bet minėtos laisvės apribojimas gali būti pateisinamas visuomenės saugumo reikalavimais.

116 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiojo klausimo a ir b punktus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinimas taip, kad žiniasklaidos priemonė, kaip antai spaudos leidykla, negali savo iniciatyva naudoti autorių teisių saugomo kūrinio, remdamasi tikslu užtikrinti visuomenės saugumą. Tačiau negalima atmesti to, kad paskelbusi ieškomo asmens nuotrauką ji gali iš dalies prisidėti prie tokio tikslo įgyvendinimo. Tačiau turi būti reikalaujama, kad tokia iniciatyva, pirma, būtų susijusi su kompetentingų nacionalinių institucijų priimtu sprendimu ar pradėta veikla siekiant

užtikrinti visuomenės saugumą ir, antra, tokios iniciatyvos turi būti imamasi pritarus minėtoms institucijoms ir joms koordinuojant, siekiant išvengti pavojaus, kad būtų veikiama priešingai šių institucijų priimtoms priemonėms; konkretus, aktualus ir aiškus saugumo institucijų prašymas dėl tyrimo tikslų paskelbti nuotrauką nėra būtinas.

Dėl trečiojo klausimo c punkto

117 Atsižvelgiant į atsakymą į trečiojo klausimo a ir b punktus, nėra reikalo atsakyti į trečiojo klausimo c punktą.

Dėl antrojo klausimo

Pirminės pastabos

118 Visų pirma reikia pažymėti, kad pagal antrojo klausimo a ir b punktus Teisingumo Teismas privalo išaiškinti tą pačią Sąjungos teisės nuostatą, t. y. Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą.

119 Pagal šią nuostatą valstybės narės gali nustatyti išimtinės autoriaus kūrinio atgaminimo teisės išimtį, kai cituojama, pavyzdžiui, siekiant kritikos ar apžvalgos tikslų, jeigu šios citatos susijusios su kūriniu ar kitu saugomu objektu, kuris jau yra teisėtai

padarytas viešai prieinamas, ir jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą, išskyrus atvejus, kai to padaryti neįmanoma, ir jeigu toks naudojimas atitinka sąžiningumo praktiką ir yra tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui.

120 Todėl šia nuostata siekiama užkirsti kelią tam, kad autoriams suteikta išimtine atgaminimo teise nebūtų daromos kliūtys cituojant skelbti visuomenei jau prieinamo kūrinio ištraukas kartu su komentarais ar kritika.

121 Akivaizdu, kad pagrindinėje byloje nurodytas kūrinys yra Nataschos K. portretinė nuotrauka.

122 Reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, jog fotografijos kūrinys priskirtinas Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto taikymo sričiai. Be to, tokios prielaidos neginčijo nei viena pagrindinės bylos šalis, nei pastabas pateikusios valstybės narės, nei Komisija.

123 Būtent į tai atsižvelgiant reikia atsakyti į antrojo klausimo a ir b punktus. Nereikia nuspręsti nei dėl minėtos prielaidos pagrįstumo, nei dėl klausimo, ar ginčijamos nuotraukos buvo iš tikrųjų panaudotos dėl citavimo tikslų.

124 Papildomai reikia patikslinti Direktyvos 2001/29 redakcijos prancūzų kalba 5 straipsnio 3 dalies d punkte pavartotų žodžių „mise à la disposition du public“ prasmę.

125 Šiuo aspektu svarbu pažymėti, kad nei Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte, nei jokioje bendroje jos nuostatoje neapibrėžiama, ką reikėtų laikyti fraze prancūzų kalba „mise à la disposition du public“. Be to, ši sąvoka šioje direktyvoje vartojama keliose vietose, tačiau jos turinys nesutampa, kaip tai, be kita ko, matyti iš šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies.

126 Esant šioms sąlygoms, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas kiek įmanoma turi būti aiškinamas atsižvelgiant į taikytinas tarptautinės teisės taisykles, būtent į esančias Berno konvencijoje (žr. 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *SGAE*, C-306/05, Rink. p. I-11519, 35, 40 ir 41 punktus ir minėto Sprendimo *Football Association Premier League ir kt.* 189 punktą), turint omeny tai, kad, remiantis jos 37 straipsniu, jei yra skirtingų nuomonių dėl įvairių kalbinių versijų aiškinimo, pirmenybė teikiama versijai prancūzų kalba.

127 Iš Berno konvencijos 10 straipsnio pirmos pastraipos, kurios taikymo sritis *ratione materiae* panaši į Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto taikymo sritį, teksto prancūzų kalba matyti, kad esant tam tikroms sąlygoms teisėtas yra tik kūrinio, kuris jau buvo teisėtai prieinamas visuomenei, citavimas.

128 Esant šioms sąlygoms, frazę prancūzų kalba „mise à la disposition du public d'une œuvre“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą, reikia aiškinti: padaryti kūrinį prieinamą visuomenei. Be to, šį aiškinimą patvirtina ne tik frazė „made available to the public“, bet ir frazė „der Öffentlichkeit zugänglich gemacht“, kurių versijos anglų ir vokiečių kalbomis vartojamos ir minėtame Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte, ir Berno konvencijos 10 straipsnio pirmoje pastraipoje.

Dėl antrojo klausimo a punkto

129 Antrojo klausimo a punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinamas taip, kad taikyti šią nuostatą netrukdo tai, jog spaudoje pasirodęs pranešimas, kuriame cituojamas kūrinys ar kitas saugomas objektas, nėra autorių teisių saugomas literatūros kūrinys.

130 Šiuo aspektu pirmiausia reikia pažymėti, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte skelbiamos kelios jos taikymo sąlygos, tarp kurių nėra reikalavimo, kad kūrinys ar kitas saugomas objektas būtų cituojamas kaip autorių teisių saugomas literatūros kūrinys.

131 Priešingai, nei tvirtina Italijos vyriausybė savo rašytinėse pastabose, minėto 5 straipsnio 3 dalies d punkte esančia sakinio dalimi „jeigu šios citatos susijusios su kūriniu ar kitu objektu, kuris jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamas“, nedviprasmiškai daroma nuoroda į cituojamą kūrinį ar kitą saugomą objektą, bet ne į objektą, kuriame yra cituojama.

132 Kalbant apie Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto kontekstą, reikia priminti, kad, kaip matyti iš šios direktyvos 31 konstatuojamosios dalies, taikant šią direktyvą turi būti išlaikyta „derama pusiausvyra“ tarp autorių teisių bei interesų ir saugomų kūrinių naudotojų teisių ir interesų.

133 Taip pat reikia pažymėti, kad, nors tiesa tai, jog Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte skelbiamos sąlygos remiantis šio sprendimo 109 punkte priminta Teisingumo teismo praktika turi būti aiškinamos siaurai, nes šia nuostata nukrypstama nuo šioje direktyvoje nustatytos bendros taisyklės, minėtos sąlygos turi būti aiškinamos taip, kad būtų išsaugotas taip nustatytos išimties veiksmingumas ir laikomasi jos tikslo (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Football Association Premier League ir kt.* 162 ir 163 punktus).

134 Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktu siekiama užtikrinti deramą kūrinio ar saugomo objekto naudotojų teisės į išraiškos laisvę ir autoriams suteiktos atgaminimo teisės pusiausvyrą.

135 Šiuo atveju ši derama pusiausvyra užtikrinama numatant naudotojų teisės į išraiškos laisvę įgyvendinimo viršenybę prieš autoriaus interesą uždrausti jo kūrinio, kuris jau yra teisėtai viešai prieinamas, ištraukų atgaminimą, užtikrinant, kad autorius iš principo turi teisę nurodyti savo vardą ir pavardę.

136 Atsižvelgiant į šiuos du aspektus, klausimas, ar cituojamas autorių teisių saugomas kūrinys, ar, priešingai, tokių teisių nesaugomas kūrinys, neturi reikšmės.

137 Atsižvelgiant į visas prieš tai išdėstytas aplinkybes, į antrojo klausimo a punktą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinamas taip, kad taikyti šią nuostatą netrukdo tai, jog spaudoje pasirodęs pranešimas, kuriame cituojamas kūrinys ar kitas saugomas objektas, nėra autorių teisių saugomas literatūros kūrinys.

Dėl antrojo klausimo b punkto

138 Antrojo klausimo b punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinimas taip, kad taikyti šią nuostatą draudžia tai, jog cituojant kūrinį ar kitą saugomą objektą nėra nurodytas autoriaus ar atlikėjo vardas.

139 Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto nuostatose įtvirtinama esminė pareiga cituojant nurodyti šaltinį, įskaitant autoriaus vardą, nebent tai yra neįmanoma, turint omenyje tai, kad cituojamas kūrinys ar kitas saugomas objektas jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamas.

140 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad iš nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog atsakovės pagrindinėje byloje, nenurodžiusios jokių kitų aplinkybių, pripažino gavusios ginčijamas nuotraukas iš spaudos agentūros.

141 Kadangi ginčijamos nuotraukos prieš jas panaudojant atsakovėms pagrindinėje byloje priklausė spaudos agentūrai, kuri jas vėliau, šių šalių teigimu, joms perdavė, galima pagrįstai tvirtinti, kad tik teisėtai jas perdavus ši agentūra įsigijo minėtas nuotraukas. Todėl reikia manyti, kad ginčijamų nuotraukų autoriaus vardas buvo nurodytas šiuo tikslu. Nesant tokios nuorodos, nagrinėjamas viešas nuotraukų pateikimas būtų neteisėtas, todėl Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas nebūtų taikomas.

142 Todėl, kadangi ginčijamų nuotraukų autoriaus vardas jau buvo nurodytas, vėlesniam šių nuotraukų naudotojui nebuvo visiškai neįmanoma jo nurodyti laikantis Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte numatytos pareigos.

143 Tačiau taip pat reikia pažymėti, kad pagrindinė byla yra specifinė, susijusi su baudžiamąja byla, kai, 1998 m. pagrobus Nataschą K., kompetentingos nacionalinės saugumo institucijos paskelbė paiešką ir pateikė ginčijamas nuotraukas.

144 Todėl negalima atmesti to, kad nacionalinės saugumo institucijos pateikė visuomenei ginčijamas nuotraukas, kurias vėliau naudojo atsakovės pagrindinėje byloje.

145 Taip pateikiant, remiantis Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktu, priešingai, nei numatyta šios direktyvos 5 straipsnio 3 dalies d punkte, nereikia nurodyti autoriaus vardo.

146 Todėl tai, kad pirminis naudotojas, kuris turi teisę remtis minėto 5 straipsnio 3 dalies e punktu, pateikdamas saugomą kūrinį visuomenei nenurodo jo autoriaus vardo, neturi reikšmės šio veiksmo teisėtumui.

147 Šiuo atveju, jei ginčijamos nuotraukos, remiantis Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktu, iš pradžių buvo pateiktos visuomenei kompetentingų nacionalinių saugumo institucijų ir jei taip teisėtai naudojant nebuvo nurodytas autoriaus vardas,

vėliau spaudoje naudojant šias nuotraukas, remiantis minėtos direktyvos 5 straipsnio 3 dalies d punktu, neabejotinai reikia nurodyti jų šaltinį, bet nebūtinai – jų autoriaus vardą.

148 Kadangi spaudos priemonės neprivalo patikrinti tokio nenurodymo priežasčių, joms, esant panašiai situacijai, tampa neįmanoma nustatyti ir (arba) nurodyti autoriaus vardo, todėl laikytina, kad jos atleidžiamos nuo pareigos jį nurodyti.

149 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo b punktą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinamas taip, kad jos taikymas siejamas su pareiga nurodyti cituojamo kūrinio ar kito saugomo objekto šaltinį, įskaitant ir autoriaus ar atlikėjo vardą. Tačiau jei taikant Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktą šis vardas nebuvo nurodytas, laikoma, kad buvo laikytasi minėtos pareigos, jei nurodomas bent šaltinis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

150 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 6 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad taikyti šią nuostatą netrukdo tai, jog dėl iš esmės tapačių autorių teisių pažeidimų keliems atsakovams pareikšti ieškiniai yra grindžiami nacionaliniais teisiniais pagrindais, kurie valstybėse narėse skiriasi. Atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, nacionalinis teismas privalo nustatyti nesuderinamų sprendimų riziką, jei ieškiniai būtų nagrinėjami atskirai.**

2. **1993 m. spalio 29 d. Tarybos direktyvos 93/98/EEB dėl autorių ir gretutinių teisių apsaugos terminų suderinimo 6 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad portretinė nuotrauka, remiantis šia nuostata, gali būti saugoma autorių teisių su sąlyga, kad tokia nuotrauka yra autoriaus asmenybę atspindintis intelekto kūrinys, sukurtas laisvai ir kūrybingai pasirenkant šios nuotraukos kūrybos priemones, o tai kiekvienu konkrečiu atveju privalo patikrinti nacionalinis teismas. Nustačius, kad portretinė nuotrauka yra kūrinys, jo apsauga nėra mažesnė už kitiems kūriniams, tarp jų ir fotografijoms, taikomą apsaugą.**

3. **2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 5 straipsnio 3 dalies e punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinimas taip, kad žiniasklaidos priemonė, kaip antai spaudos leidykla, negali savo iniciatyva naudoti autorių teisių saugomo kūrinio, remdamasi tikslu užtikrinti visuomenės saugumą. Tačiau negalima atmesti to, kad paskelbusi ieškomo asmens nuotrauką ji gali**

iš dalies prisidėti prie tokio tikslo įgyvendinimo. Turi būti reikalaujama, kad tokia iniciatyva, viena vertus, būtų susijusi su kompetentingų nacionalinių institucijų priimtu sprendimu ar pradėta veikla siekiant užtikrinti visuomenės saugumą ir, kita vertus, tokios iniciatyvos turi būti imamasi pritarus minėtoms institucijoms ir joms koordinuojant, siekiant išvengti pavojaus, kad būtų veikiama priešingai šių institucijų priimtoms priemonėms; konkretus, aktualus ir aiškus saugumo institucijų prašymas dėl tyrimo tikslų paskelbti nuotrauką nėra būtinas.

4. Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinamas taip, kad taikyti šią nuostatą netrukdo tai, jog spaudoje pasirodęs pranešimas, kuriame cituojamas kūrinys ar kitas saugomas objektas, nėra autorių teisių saugomas literatūros kūrinys.

5. Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, turi būti aiškinamas taip, kad jos taikymas siejamas su pareiga nurodyti cituojamo kūrinio ar kito saugomo objekto šaltinį, įskaitant ir autoriaus ar atlikėjo vardą. Tačiau jei taikant Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies e punktą šis vardas nebuvo nurodytas, laikoma, kad buvo laikytasi minėtos pareigos, jei nurodomas bent šaltinis.

Parašai.